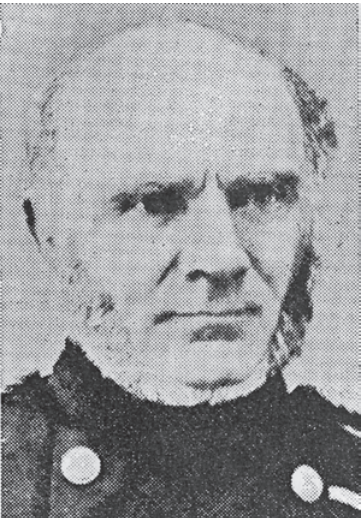

MIÐVIKAN

Pløyen gav Lützen eina trøð sum ískoyti til læraralønina

Dahlerup amtmaður hevndi seg inn á Lützen vegna politiskar ósemjur við at taka trøðna frá honum aftur

Havnin í 1856, nøkur ár eftir at Lützen kom til Føroya. Húsið, har nógv fólk standa frammanfyri, er Baianstova, haðani Eva, kona Lutzen var ættað

kunde holde en Ko og dyrke Kar-tofler, som Fader lærte færingerne at lægge i Rækker.

Men saa kom der en Amtmand Dahlerup, der ikke kunde enes med Fader, hver holdt stejlt paa sin Mening, og da Fader ikke vilde som Amtmanden, hævnede denne sig ved at tage det lille Landbrug fra Fader. To gange var Fader i Danmark for at søge andet Embede, Børneflokken var jo stor, Nicels, Jacob, Lütje, Andreas, Georg, Vilhelm, Edvard og Anna (mig), og Embedet var lille, men hver gang han var hernede, kom han til at længes saa meget efter Færøerne, at han ikke kunne udholde det længere, og han rejste saa tilbage.

Góð við fátækrafólk

Trods det daarligt lønnede Embede, var mine Forældre gode mod Fattig-folk, og de gav ofte væk langt over Evne. Engang kom der nogle og bad om at faa noget Grindekød. Nu havde vi dengang baade tørret Grindekød, der hængte oppe paa Loftet, og saltet Grindekød, der laa i store Tønder. Det saltede var langt det bedste. Min Fader var straks parat til at give, og de gik saa op paa Loftet og tog en hel del af det saltede Grindekød. Da en af mine smaa Brødre saa det, irettesatte han Fader og Moder, det kunde ikke saadan gaa an at give alt væk, vi kunde selv komme til at mangle o.s.v. "Aa, ved du hvad, min dreng", sagde Fader, "naar Tønden er tom, kommer Grinden nok igen, og saa bliver Tønden atter fuld". Og det blev den, thi der kom atter Grind.

I længden kunde Moder ikke klare alt arbejde alene og vi fik saa Pige.

Færingernes Land

Fyri nøkrum árum síðani kom út ein samandráttur á donskum av Føroya Søguni hjá Hans Jacob Debes. Tá skrivaði hann m.a. um A.C. Lützen:

Lützen kom til Færøerne fra Sønderjylland, var oprindelig af frisk slægt og medbragte en betydelig energi og et heftigt temparement, jf. Amtmand Dahlerups karakteristik af Lützen's "fuldstændige mangel på selvbeherskelse".

Lützen blev leder af den af amtmand Tillisch nyetablerede almueskole i Tórshavn fra 1839, og ved opbygningen af denne skole og et skolevæsen på Færøerne gjorde han en enestående pædagogisk og skolepolitisk pionergerning. Fra Lærerseminarets åbning i 1870 blev han lærer på dette, bl.a. sammen med O.P. Effersøe (sonur tann fyrsta Effersøe í Føroym. Hann er umrøddur í røðini Hendur ið Sleptu). Samtidig var han en ivrig deltager i politik på Niels C. Winthers side (som han i øvrigt efterfulgte i lagtinget i 1854-1864 og igen i 1867 til sin død 1874). Han var lagtingssekretær fra 1854 og åbnede egen købmandshandel i 1858.

Hann fekk handilsloyvi 18. 2. 1856. Hetta var 10. loyvi, sum var latið eftir at einahandilin varð avtikin 1. januar 1856. Hesin handilsskapur er enn í dag meira enn 150 ár seinni í besta blóma.

Uppgerðin við Dahlerup

Um uppperðina við Dahlerup skriv ar Hans Jacob Debes í bókini: "Nú er tann stundin..."

Í ólavsskútingsetuni 1860 kom til skarpskeringar millum amtmannin, Dahlerup, og ein stóran meiriluta av tingmonnunum. Spenningurin var tá vorðin so stórur, at eitt so sakleyst mál, sum spurningurin um hvørt føroysk skip skuldu gjalda akkerspening var nóg mikið til at geva tann endaliga samanbrestin.

Løgtingsmenninir Andreas Djurhuus, próstur, A.C. Lützen, skúla-lærari og Enok D. Bærentsen, keypmaður, søgdu undir orðaskiftinum, at eftir handilslógini áttu eisini føroysk skip at lata akkerspening.

Hesum var amtmaðurin ímóti og helt: "Jeg er den eneste jurist her i tinget, og det vil derfor ikke falde vanskeligt for tingets øvrige medlemmer at vælge mellem Bærentsens og Lützens fortolkning og min."

Illstøðan gjørdist so stór, at meirilutin av tingmonnum rýmdi av tingi og sendi klagu til løgmlaráððið, har teir góvu grundir fyri teirra avgerð. Her var víst til, hvussu amtmaðurin legði eftir teimum, sum ikki vóru samdir við honum. Hann hevði eisini kært A.C. Lützen fyri skúlastjórnumina, tí at hann ikki kundi røkja lærarastarvið, meðan hann sat á tingi. Hetta endaði so við teirri søgulig hending, at amtmaðurin mátti leggja frá sær, og hesum átti A. C. Lützen stóran lut í.

Lützen var eisini virkin á øðrum økjum. Í 1865 var hann við til at keypa sluppinuna Lerkurin saman

við Napoleon Nolsøe, Thomas J. Kjelnæs og M.C.Restorff.

Hetta var annað skipið sum varð keypt til Havnar.

Christoffer Michael Olsen: Dagbókin

Christoffer Michael Olsen var giftur við Onnu Elisabeth, systir Jens Christian Evensen, verson A.C. Lützen. Hann skrivaði forvitnisliga dagbók frá síni tíð í Klaksvík og Havn, har hann starvaðist hjá Kongaliga Handlinum. Hann nevnr eisini fleiri ferðir A.C. Lützen.

Hann hevði umframt nóg annað virksemi eisini kvøldskúla í týskum. Í 1850 var hetta týskvøld. Millum næmingarnar vóru Christoffer Michael, beiggi hansara Pram og Gudmund Effersøe, sum gjørdist sýslumaður í Suðuroy.

Tað hevur verið væl teirra millum, tí í mars 1948 er Christoffer Michael faddur hjá Lütje, son A.C. Lützen.

A.C. hevur verið virkin á mongum økjum, sum tað eisini sæst í hesum brotum úr dagbókini hjá C.M. Olsen.

18. januar 1852

Var Forsamling i Maadeholdenforeningen. Jeg og Lützen blev valgte til Forstandere i steden for Samuel Debes og Sysselmand Müller. Kjelnæs har i et Aars tid været Formand, er valgt paa andet Aar.

Hetta felag hevur verið forleypari fyri skipaðu fráhaldsrørsluna, sum byrjaði í 1878.

3. februar 1853

Var der Forsamling i Thorshavns skole, hvorved flere Familiefædre kom til overens om at bespise fattige børn, saa at intet Trygleri maatte finde sted. Der blev valgt en Bestyrelse, Lützen, Venningsted, Gregersen og jeg.

6. februar

Fastelavns søndag ere 25 børn begyndte at faa deres Kost.

Var forsamling i Maadeholdsforeningen. Lützen valgt til Formand.

6. mai

A.C. Lützen valdur í valnevnd saman við prestinum og Venningsted

10. november

A.C. verður valdur til løgtingsmann fyri Napoleon Nolsøe, lækna.

1855

26. januar

Christoffer M. Olsen, Jacobsen og Lützen valgtes til Directeurer for det Thorshavnske Skuespillerselskab.

Komandi Miðvika

Tær tríggar komandi Miðvikurnar heldur Torleif Bech fram við síni frásøgn.

Tann 7. juni kemur seinna Miðvikan um A.C. Lützen, har eisini verður greitt frá tá ið hann fekk tað sum dóttirin, Anna, kallaði, "en skøn Død".